

Dagelijks Bestuur van de
Metropoolregio Eindhoven
Postbus 985
5600 AZ Eindhoven

Uw brief van 23 november 2022	Uw kenmerk 100526-2719\TPU\HLE	Afdeling/Ambtenaar BSO/K.Schellekens
Onderwerp Zienswijze Concept- Samenwerkingsakkoord 2023- 2026 "In goede banen"	Ons kenmerk 461691	Datum 7 februari 2023

Geachte leden van het Dagelijks Bestuur,

Wij hebben uw verzoek van 23 november in goede orde ontvangen. Het Concept-Samenwerkingsakkoord 2023-2026 "In goede banen" van de Metropoolregio Eindhoven (verder MRE) is besproken in ons college en onze gemeenteraad. Volgens de gemeenschappelijke regeling wordt dit concept-Samenwerkingsakkoord voor zienswijzen voorgelegd aan de gemeenteraad. Wij sturen u hierbij onze zienswijze op het voorliggende concept-Samenwerkingsakkoord.

Herkenning op de ambitie, ontwikkellijnen en deelopgaven

De wereld verandert en Waalre en de regio veranderen mee. In Waalre beseffen we dat de huidige opgaven te groot zijn om lokaal op te lossen. De schaa sprong binnen de Brainportregio is een ontwikkeling waarmee we allemaal te maken krijgen in onze regio, maar ook daarbuiten. Onze gezamenlijke ambitie is een sterke regio met behoud van het kenmerkend innovatieve Brainportprofiel en een stabiele sociale basis en vitale leefomgeving voor al onze inwoners. De grote achterliggende opgave is om de duurzame verstedelijkingsopgave en de opgaven voor een vitaal landelijk gebied die in onze regio samenkomen, met elkaar te verbinden.

De ontwikkellijnen "Duurzame schaa sprong Brainport en Nieuwe balans van het landelijk gebied" zijn herkenbaar en sluiten goed aan bij de opgaven waarvoor we staan. De verdere verfijning van de twee ontwikkellijnen naar de vijf strategische hoofdogaven:

- schaa sprong wonen en ruimte (kwaliteit leefomgeving),
- toekomstbestendig mobiliteitssysteem,
- toekomstbestendig energiesysteem,
- vitaal economisch systeem en

- vitaal landelijk gebied

zijn logisch en sluiten aan bij de thema's die we al in eerdere samenwerkingsakkoorden vastgelegd hebben. De toevoeging van de strategische hoofdpogave Schaalsprong wonen en ruimte is wat Waalre betreft passend in de totale opgave. Wij spreken liever van een kwaliteitssprong Ruimte. Het gaat namelijk niet alleen over ruimte en wonen, maar ook economie, mobiliteit, energie, duurzaamheid etc. Voorwaarde is wel dat deze hoofdpogave op strategisch niveau wordt ingevuld en vooral stuurt op regionale en landelijke afspraken en relaties met de andere hoofdpogaven. Sturing vanuit MRE op de hoofdpogaven helpt ons het doel te bereiken van een sterke regio met behoud van het kenmerkend innovatieve Brainportprofiel en een stabiele sociale basis en vitale leefomgeving voor al onze inwoners.

Strategische invulling van de hoofdpogaven

Onze opgaven moeten we steeds meer integraal oplossen, met oog voor gevolgen en invloeden van besluiten in het ene thema voor de andere(n). Extra aandacht daarvoor willen we graag terugzien bij de inhoudelijke strategische opgaven. Ook de mate waarin de opgaven uitgewerkt worden moet zich gaan beperken tot het strategische niveau en het doel dat we daarmee willen bereiken. Op subregionaal niveau kan dit verder uitgewerkt worden met aandacht voor de verschillen in de gemeenten en gebieden. Een overkoepelend perspectief dat op strategisch niveau inzicht geeft in gevolgen en aandachtspunten voor alle thema's c.q. hoofdpogaven is daarbij randvoorwaarde. En dat kan ook betekenen dat we vanuit kwaliteit van onze leefomgeving iets niet of beperkt doen in onze regio. Zelfs NEE zeggen tegen een vraag. Ook die mogelijkheid is iets wat we met elkaar moeten durven en elkaar op aan mogen spreken in de regio. Randvoorwaarde is namelijk altijd dat voorstellen/antwoorden/oplossingen met betrekking tot aspecten/vragen in relatie tot de schaalsprong altijd tot een kwaliteitssprong leiden. De MRE is de tafel waarop we dat met elkaar doen.

Samenwerking in het regionale belang

De samenwerking in de MRE is waardevol, maar soms ook ingewikkeld. Besluitvorming heeft zijn tijd nodig en staat niet altijd dicht bij de lokale praktijk van alledag. Het is de kunst om de gemeenschappelijke regeling niet tot teveel bestuurlijke drukte te laten leiden en het is een uitdaging daarin flexibel en wendbaar te handelen. Meer eenheid tussen (sub)regionale overleggen op verschillende thema's is onze wens.

Het is belangrijk om alle 21 gemeenten op één lijn te krijgen. Het organiseren van het gezamenlijk proces vanuit de inhoud op strategische opgaven vergt veel inspanning. Dat is ook te verklaren uit de diversiteit van de gemeenten en de verschillende kwaliteiten die ieder in huis heeft. Toch overwinnen we die problemen en boeken we (zelfs landelijk) successen als regio!

Daarentegen geldt dat de schaal van het subregionale verband, het Stedelijk Gebied Eindhoven (verder SGE) ons in staat stelt om snel en effectief te schakelen en gezamenlijk concrete afspraken te formuleren. Er is in toenemende mate sprake van overlap in de thema's die we zowel regionaal als subregionaal oppakken. Gelet op het bovenstaande heeft het onze voorkeur om de regionale schaal te benutten voor

de strategische afstemming en koers op hoofdlijnen met de 21 gemeenten, zoals ook verwoord in de hoofdpogaven uit het nieuwe samenwerkingsakkoord. De subregionale schaal leent zich onzes inziens beter om de doorvertaling van de strategische doelen naar opgaven, resultaten en aanpakken te maken.

Menskracht en middelen

Een zorg daarbij is wel of wijzelf en de andere subregio's voldoende menskracht en middelen beschikbaar kunnen maken om dat te organiseren. U heeft in het samenwerkingsakkoord daar ook aandacht voor in hoofdstuk 5. Met elkaar als 21 gemeenten zullen we snel een werkwijze moeten ontwikkelen om de snelle vooruitgang in de huidige maatschappij bij te benen. De subregionale samenwerking in SGE verband zou een voorbeeld kunnen zijn hoe dit te organiseren in de andere subregio's. Via verdere samenwerking en uitwisseling van kennis kunnen we dit optimaliseren. Waalre staat open om de ervaringen in de subregionale samenwerking te delen en de resultaten daaruit ook beschikbaar te stellen voor de andere subregio's. Inzet van onze ambtenaren voor regionale opgaven maakt ons aantrekkelijk op de arbeidsmarkt en kan een bijdrage leveren aan het aantrekken en behouden van kennis, kunde en ervaring voor onze regio. Als gemeenten moeten we voorkomen dat we het elkaar moeilijk maken door personeel bij elkaar weg te kapen en te vissen in dezelfde vijver. Als (regionale) overheid is profilering als regio met grote opgaven en een mainportstatus een manier om van buiten onze regio personeel te werven en aantrekkelijk te zijn op de arbeidsmarkt. Laten we daarin samen met onze bedrijven en Brainport optrekken!

Regionale samenwerking op strategische opgaven

Een regionale samenwerking op hoofdlijnen en opgavegericht werken in subregio's vraagt iets van de rol van de MRE. Een verbindende rol en ondersteunen van de samenwerking tussen gemeenten, zou de MRE goed op kunnen pakken. Kennisuitwisseling en -deling tussen gemeenten en met masterclasses, is ook een rol die wij waarderen in de MRE. Als derde belangrijke rol zien wij de inzet op het faciliteren van het gesprek met Provincie en Rijk over de opgaven en de lobby vanuit Brainport om middelen te genereren voor de gehele regio. Wat betreft brede welvaart en de focus daarop vragen wij ons af of er niet meer verbinding met het sociale domein zou moeten zijn. Daar zit de expertise wat betreft de resultaten voor het welzijn en welbevinden van onze inwoners. Wanneer we ons toch heroriënteren op de thema's, is dat een onderwerp waarover wij het gesprek willen voeren. Dat is in onze ogen de vierde rol voor de MRE.

Onze conclusies voor de rollen van het MRE vertaald naar het lokaal niveau:

- 1) Aandacht voor gevolgen van Regiodeal en de ambities op de financiële en personele inzet van (kleine) gemeenten;
- 2) Aandacht voor de verbinding met en de slagkracht van de subregio's en meer afstemming tussen de subregio's op verschillende thema's;
- 3) Aandacht voor voldoende tijd en ruimte voor de inbreng van alle 21 gemeenten op de regionale opgaven, gezamenlijke besluitvorming en dat iedereen mee kan doen in de discussie. Daarbij oog houden voor slagkracht in de besluitvorming;

- 4) Aandacht voor meer verbinden van het sociaal domein/GGD aan de agenda. Welzijn en Brede Welvaart als kompas waar we op varen vraagt in onze ogen inbreng vanuit die hoek en strategische afstemming met deze domeinen;
- 5) Aandacht voor en verbinding met de Brainportlijnen om aantrekkelijk te blijven als werkgevers op de sterk concurrerende arbeidsmarkt.

Toegevoegde waarde van een zelfstandig Waalre aan de samenwerking

Waalre is een zelfstandige, groene gemeente waar het fijn wonen is in een dorpse setting, vlak bij de stad met alle stedelijke voorzieningen en hoogwaardige werklocaties. De "living room" van Brainport. Dat willen we ook zo houden en we willen deze kwaliteiten ook inzetten voor een aantrekkelijke vestigingsplaats in Brainport, door deze functie voor de hele regio te vervullen. Zo draagt Waalre bij aan de brede welvaart en het welzijn van de inwoners in de regio, door onze groene huiskamer ter beschikking te stellen voor rust, recreatie, sport enz. We zijn een kleine gemeente die dicht bij haar inwoners staat met hechte gemeenschappen en een rijk verenigingsleven. Daardoor zijn wij ook geschikt om als proeftuin te dienen voor bijvoorbeeld nieuwe technologieën op zorg- of mobiliteitsgebied. Waalre heeft daarvoor een ideale schaal zoals ook blijkt uit onderzoeken die we hebben gedaan in het kader van "De Kracht van Waalre". Waalre heeft geen grote belangen in de regio behoudens het groene karakter. We zien onszelf daarom ook in een verbindende rol tussen gemeenten in de regio en willen die rol ook waar nodig bestuurlijk en ambtelijk oppakken.

Financiële gevolgen Samenwerkingsakkoord 2023-2026.

De financiële gevolgen van de ambities, ontwikkelingen en uitwerkingen van de hoofdpogaven zoals nu opgenomen in het Samenwerkingsakkoord zijn niet inzichtelijk. Wij verwachten dat inzicht wel op korte termijn te krijgen. Zonder dit inzicht kunnen wij als Waalre niet instemmen in het Algemeen Bestuur met dit akkoord. Voor kleine gemeenten is het de laatste jaren lastig een stabiele financiële koers te varen. Het Rijk is het gemeentefonds aan het herijken, regionaal worden er subsidies binnengehaald zonder dat op gemeentelijk niveau duidelijk is wat de eigen bijdrage is en ook krijgen we verzoeken om bij te dragen als cofinanciering. Voor een heldere financiële planning is inzicht aan de voorkant noodzakelijk.

Samenvattend onze wijzigingsvoorstellen

Hierboven maakten we een aantal opmerkingen op het voorliggende Samenwerkingsakkoord. In deze alinea brengen we alle wijzigingsvoorstellen van Waalre bij elkaar.

- Een overkoepelend perspectief dat op strategisch niveau inzicht geeft in gevolgen en aandachtspunten voor alle thema's c.q. de hoofdpogaven is een randvoorwaarde. Dat mag sterker verwoord worden in het Samenwerkingsakkoord;
- Hoofdpogave Schaalsprong Wonen en Ruimte vervangen door Kwaliteitsprong in Ruimte en Gemeenschap;
- Brede welvaart is niet alleen een overkoepelend perspectief, maar ook een concrete opgave/ambitie waaraan we werken om die te verbeteren. Aanpassen van het samenwerkingsakkoord en toevoegen van deze

ambitie/opgave onder de hoofdoggave Kwaliteitssprong in Ruimte en Gemeenschap.

- Aandacht voor meer verbinding van het sociaal domein/gezonde verstedelijking aan de agenda. Welzijn en Brede Welvaart als onderwerp op de agenda bij strategische overleggen met deze domeinen;
- Strategische invulling vanuit de MRE op de hoofdoggaven, stimuleren/faciliteren/organiseren van tactische en uitvoerende activiteiten op subregionaal en lokaal niveau;
- Inzicht in de financiële gevolgen (op gemeentelijk niveau) van de ambities, ontwikkellijnen en uitwerkingen van de hoofdoggaven zoals opgenomen in het Samenwerkingsakkoord bij de vaststelling van het Samenwerkingsakkoord
- Voorstel in het vaststellingsbesluit voor de governance structuur in de MRE en in relatie met de subregio's voor de uitwerking van het Samenwerkingsakkoord
- Aandacht voor en verbinding met de ambities in Brainport om ook als overheden aantrekkelijk te blijven als werkgevers op de sterk concurrerende arbeidsmarkt.

Tot slot

Onze samenwerking loont en dit is ook landelijk erkend door verkrijging van de mainportstatus in het Regeerakkoord van Rutte IV. Den Haag kan niet meer om de Brainport heen!

Zonder samenwerking is er geen sprake van vooruitgang. We zoeken de essentie van de samenwerking in het MRE in de komende jaren op koersbepaling op hoofdlijnen, kennisdeling en een gezamenlijke lobby naar Provincie, Rijk en Europa vanuit Brainport om de kracht van de regio uit te dragen. Bestuurders en ambtenaren uit onze regio treden *namens de regio* op in zaken als afstemming, regiodeals en andere zaken. Vertrouwen in elkaar, oog voor elkaar en het informeren van elkaar zijn belangrijke voorwaarden waarin de MRE kan faciliteren. Verdere samenwerking en een gezamenlijke koers is nodig om de grote opgaven in goede banen te leiden. Waalre wil daarin zijn steentje bijdragen door te verbinden zowel op opgaven als tussen mensen, een groen rustpunt te bieden en waar mogelijk als proeftuin te dienen.

Met vriendelijke groet,

De gemeenteraad van Waalre,

griffier,

burgemeester,

W.A. Ernes

M.F. Oosterveer